

814

1821-1868. Συνθήκες Ειρήνης μεταξύ της Υψηλής Πύλης και των Μ. Δυνάμεων περί ανεξαρτησίας του νεοσύστατου ελληνικού κράτος με αναφορές και στο πολιτειακό καθεστώς της Κρήτης [Συνθήκη Λονδίνου (6/7/1827), Πρωτόκολλα Λονδίνου (1829, 1830)]. Συνταγματικά κείμενα [Σύνταγμα Επιδάουρου (1/1/1822)³⁵, Πολιτικόν Σύνταγμα Τροιζήνας (1827)³⁶, Σύνταγμα Αρμενίων (1822)]. Οργανισμός Ελληνικών Επαρχιών (1822), Οργανισμός Κρήτης (1823). Αποφάσεις και Ψηφίσματα Τοπικών Συνελεύσεων Κρητών, Διορισμός Διοργανιστή Κρήτης (1822). Πατριαρχικές επιστολές επί θεμάτων μνηστείας και αδελφοποιίας, έθιμα Σφακίων (1839), διαμαρτυρίες Κρητών κατά της Αιγυπτιακής Διοικήσεως, διαταγές περί πολεμικών επιχειρήσεων, ποικίλων στρατιωτικών ζητημάτων, οικονομικής διαχειρίσεως και διοικητικής οργανώσεως της Κρήτης, διατροφής προσφύγων κ.α.. Εκλογή Δ. Μαυροκορδάτου ως κυβερνήτη της Κρήτης (1867), Κανονισμός Εκτάκτων Δικαστηρίων (1867), πράξεις Αντιβασιλικού Συμβουλίου και Κρητικού Συμβουλίου Διοικήσεως της περιόδου της Αιγυπτιοκρατίας. Παρουσίες νομικού χαρακτήρα. Αρχούδαινα, Αρμένιοι, Ασκούφου, Βρύσες, Γωνίες Μαλεβιζίου, Λαυτρό, Μαργαριτες, Ραδάκινα, Σέλινο, Σφακιά, Χανιά (Κρήτη), Επιδάουρος, Ερμιόνη, Κρανίδι, Ναύπλιο, Κόρινθος, Κωνσταντινούπολη, Λονδίνο, Τροιζήνα. Σ. Παπαμανουσάκης (έκμ.), «Κρητικός Κώδιξ Ι. Περίοδος Α': Τουρκοκρατία (1669-1868)», *Τόλως* 3 (1991-1993), σ. 51-65 αρ. 4-6, σ. 298-310 αρ. 62-69, σ. 310-321 αρ. 70 (= Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 715), σ. 327-331 αρ. 75 (= Γ. Δημακόπουλος, «Ο κώδιξ τῶν νόμων τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως 1822-1828», *ΕΚΕΙΕΔ* 10-11 (1963-1964) [1966], σ. 80-84, αρ. 13, σ. 110), σ. 331-333 αρ. 76 (πρβλ. και λήμμα 819 του παρόντος), σ. 334-340 αρ. 77 (= Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 708· πρβλ. και λήμμα 820 του παρόντος), σ. 341-345 αρ. 79-82, σ. 350-353 αρ. 86-87, σ. 353-355 αρ. 88, (= Δημακόπουλος, *ό.π.*, σ. 94-96, αρ. 18), σ. 357-382 αρ. 91-99, σ. 398-404 αρ. 103-105, σ. 418-424 αρ. 111-115³⁷.

35. Πρβλ. και λήμματα 808 και 820 του παρόντος τόμου.

36. Πρβλ. και λήμμα 808 του παρόντος τόμου.

37. Για τις προγενέστερες αποσπασματικές εκδόσεις βλ. Παπαμανουσάκης, *ό.π.*, στην αρχή κάθε πηγής.

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ. ΤΟ ΕΔΑΦΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΤΑΙ ΣΕ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

1827, 6 Ιουλίου

«*Εν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καί Ἀδιαίρετου Τριάδος*

Ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καί Ἰρλανδίας, ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καί Ναυάρρας, καί ἡ Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, θεωρήσασαι τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐπιθέσουν τέλος εἰς τὸν αἰμοσταγῇ ἀγῶνα, ὅστις, παραδίδων τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας καί τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς ὅλας τὰς ἀταξίας τῆς ἀναρχίας, προξενεῖ καθ' ἡμέραν νέα ἐμπόδια εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν καί δίδει ἀφορμὴν εἰς πειρατικὰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον προξενοῦν μεγίστας ζημίας εἰς τοὺς ὑπηκόους τῶν συμφωνουσῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων, ἀλλ' ἀπαιτοῦν ἐνταυτῷ ἐκ μέρους αὐτῶν μέτρα πολυέξοδα ἐπαγρυπνήσεως καί καταδιώξεως.

Καί ἐπειδὴ ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρετανίας καί Ἰρλανδίας καί ἡ Α.Μ. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καί Ναυάρρας ἔλαβον πρὸς τούτοις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων τὴν θερμὴν πρόσκλησιν νὰ μεσολαβήσωσι παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ Πύλῃ καί ἐπιθυμοῦσαι, καθὼς καί ἡ Α.Μ. ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, νὰ στήσουν τὴν χύσιν τοῦ αἵματος καί νὰ ἐμποδίσουν τὰ δεινὰ παρταγεύοντα, τὰ ὁποῖα ἐμποροῦν νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν ἐξακολούθησιν τοιαύτης ἀστάσεως τῶν πραγμάτων.

Ἀπεφάσισαν νὰ ἐνώσουν τὰς προσπάθειάς των καί νὰ ἐκτελέσουν τὴν σύμπραξιν των δι' ἐπισήμου συνθήκης, ἐπὶ σκοπῷ νὰ εἰρηνεύσουν τὰ διαμαρτυρούμενα μέρη διὰ συμβιβασμοῦ, ὁποῖον ἀπαιτοῦν ἡ φιλανθρωπία καί τὸ συμφέρον τῆς ἡμετέρας τῆς Εὐρώπης...

Β. Ὁ προβλεπόμενος εἰς τὴν ὀθωμανικῇ Πύλῃ συμβιβασμὸς θέλει ἐπιστηροχθῇ εἰς τὰς ἀκολουθεῖν βάσεις:

Οἱ Ἕλληνες θέλουν γνωρίζει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Σουλτάνου ὡς ὑπερέχοντος κυρίου (suzerain) καί κατὰ συνέπειαν θέλουν πληρώνει εἰς τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος ἐτήσιον φόρον, τοῦ ὁποῖου τὸ ποσὸν θέλει διορισθῇ ἅπαξ διὰ παντός διὰ κοινῆς συγκυριαθέσεως. Θέλουν κυβερνῶνται ἀπὸ ἀρχάς τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θέλουν ἐκλέγει καί διορίζει, ἀλλ' εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν ἡ Πύλη θέλει ἔχει προσδιορισμένην τινὰ ψῆφον.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ ἐντελής διαχώρισις μετὰ τῶν ἀτόμων τῶν δύο ἐθνῶν καί διὰ νὰ προληφθῇ πᾶσα σύγκρουσις, συνέπεια ἀφεντος τόσοσιν πολυχρονίου πάλης, οἱ Ἕλληνες θέλουν λάβει ὑπὸ τὴν κυριότητά των τὰς ἐπὶ τῆς Στερεᾶς καί τῶν ἑλληνικῶν νήσων κειμένας τουρκικὰς ἰδιοκτησίας, με συμφωνίαν νὰ ἀποζημιώσουν τοὺς πρώην ἰδιοκτήτας ἢ δι' ἐτησίου τινὸς ποσότητος, ἥτις θέλει προστεθῇ εἰς τὸν πληρωθησόμενον φόρον εἰς τὴν Πύλην, ἢ δι' ἄλλης τινὸς συμφωνίας τῆς αὐτῆς φύσεως.

Γ. Τὰ μερικώτερα τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου καθὼς καί τὰ ὅρια τῆς γῆς ἐπὶ τῆς Στερεᾶς καί τὰ ὀνόματα τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς τὰς ὁποίας θέλει προσαρμοσθῇ ὁ συμβιβασμὸς θέλουν ἀποφασισθῇ εἰς ἐπομένην διαπραγματεύσιν μετὰ τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων καί τῶν δύο ἀντιφερομένων μερῶν...

Ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ τὴν 6 Ἰουλίου 1827.

Δόδλεϋ Πολιγνάκ Λιέβεν»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΕΡΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1830, 3 Φεβρουαρίου

«Παρόντων τῶν πληρεξουσίων τῆς Γαλλίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καί τῆς Ρωσσίας ...

... ἀπεφάσισαν τά ἑξῆς ἄρθρα ὁμοφώνως:

1. Ἡ Ἑλλάς θέλει σχηματίσει ἓν κράτος ἀνεξάρτητον καί θέλει χαίρει ὅλα τά δίκαια πολιτικά, διοικητικά, καί ἐμπορικά προσπεφυκότα εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν.

2. Κατά λόγον αὐτῶν τῶν εἰς τό νέον κράτος πλεονεκτημάτων καί πρὸς συγκατάνευσιν εἰς τήν ἣν ἐξέφρασεν ἔφεσιν ἡ Πόρτα περὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 Μαρτίου τεθέντων ὁρίων, ἡ διοριστικὴ γραμμὴ τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἀρξαμένη ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, θέλει ἀνατρέξει τον ποταμόν αὐτόν ἕως κατέναντι τῆς λίμνης τοῦ Ἀγγελοκάστρου καί, διασχίσασα τόσον αὐτήν τήν λίμνην ὅσον καί τὰς τοῦ Βραχωρίου καί τῆς Σαυροβίτσας, θέλει καταλήξει εἰς τό ὄρος Ἀρτοτίνα, ἐξ οὗ θέλει ἀκολουθήσει τήν κορυφὴν τοῦ ὄρους Ἄξου, τήν κοιλάδα τῆς Κοτούρης, καί τήν κορυφὴν τοῦ ὄρους Οἴτης, ἕως τόν κόλπον τοῦ Ζητουνίου, εἰς τόν ὁποῖον θέλει καταστήσει πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ.

Ὅλαι αἱ χώραι καί τόποι, κείμενοι πρὸς μεσημβρίαν αὐτῆς τῆς γραμμῆς, τήν ὁποίαν τό συμβούλιον ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα ὑπὸ στοιχείου στί συναπτομένου γεωγραφικοῦ πίνακος, θέλουν ἀνήκει εἰς τήν Ἑλλάδα. Ὅσαι δὲ αἱ χώραι καί τόποι, οἱ πρὸς ἄρκτον κείμενοι τῆς αὐτῆς γραμμῆς, θέλουν ἐξακολουθῆσαι ἀποτελῶσι μέρος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Θέλουν ἀνήκει ὡσαύτως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ νῆσος Εὐβοία ὁλόκληρος, αἱ Δαιμονόνησοι, ἡ νῆσος Σκύρος, καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐξωκείμεναι τὸ ἀρχαῖον ὑπὸ τό ὄνομα Ἀνκλάδες, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς νήσου Ἀμοργοῦ, κείμεναι μετὰ τοῦ 36 καί 39 βαθμοῦ πλάτους βορείου καί τοῦ 26 βαθμοῦ μήκους ἀνατολικῶς τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς Γρενβίσχης...

Ἡ περὶ ἀμνηστίας πράξις τῆς Πύλης θέλει κηρύξει ὅτι κανεῖς Ἕλλην ἐφ' ὅλην τήν ἑκτασιν τῆς ἐπικρατείας της δεν θέλει εἶναι δυνατόν νά στερηθῇ τῆς ιδιοκτησίας του μηδὲ νά ἐνοχληθῇ παντάπασιν διὰ τόν λόγον ὅτι ἔλαβε τάχα μέρος εἰς τήν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν. Ἡ περὶ ἀμνηστίας πράξις τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως θέλει κηρύξει τήν αὐτήν ἀρχὴν ὑπὲρ ὅλων τῶν Μουσουλμάνων ἢ Χριστιανῶν οἵτινες τυχόν ἔλαβον μέρος ἐναντίον τῆς ὑποθέσεώς της· θέλει δε προσέτι ἐννοεῖσθαι καί δημοσιευθῇ ὅτι οἱ Μουσουλμάνοι οἵτινες ἐκουσίως ἤθελον ἐξακολουθήσει νά κατοικῶσιν εἰς τὰς χώρας καί νήσους τὰς διορισθείσας εἰς τὴν Ἑλλάδα θέλουν διατηρεῖ ἐν αὐταῖς τὰς ιδιοκτησίας των καί θέλουν χαίρει ἐν αὐταῖς ἀμεταβλήτως μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ἐντελῆ ἀσφάλειαν.

6. Ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη θέλει παρέξει εἰς ὅσους ἐκ τῶν ὑπηκόων της Ἑλλήνων ἤθελον ἐπιθυμήσει νά παραιτήσῃσι τό ὀθωμανικόν ἔδαφος προθεσμίαν ἐνός ἔτους διὰ νά πωλήσῃσι τὰς ιδιοκτησίας των καί νά ἐξέλθωσιν ἐλευθέρως ἀπὸ τόν τόπον.

Ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει ἀφίσει τό αὐτό ἐλεύθερον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος οἵτινες ἤθελον ἐπιθυμήσει νά μεταφερθῶσιν εἰς τόπον ὀθωμανικόν ...»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΚΡΗΤΩΝ
ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΑΝΤΕΚΔΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΩΝ

1867, 28 Μαρτίου

«Προτάσει τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Κρήτης
Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Ψηφίζει

Πᾶν ἔγκλημα τό ὅποιον ἤθελεπραχθῇ κατά τήν διάρκειαν τοῦ Ἐθνικοῦ τῆς Κρήτης ἀγῶνος πρὸς ἀτομικήν ἀντεκδίκησιν, εἴτε πρὸς βλάβην ἀπλήν τῆς περιουσίας καί ζημίαν σκόπιμον ἄλλου ἐκ τῶν συναγωνιζομένων Κρητῶν, μετὰ τό πέρασ τοῦ Ἀγῶνος θέλει δικάζεται κατά τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντας πολιτικούς καί ποινικούς Νόμους.

Ἐν Ροδακίνῳ Ἀγ. Βασιλείου τῇ 28 Μαρτίου 1867»

815

1821-1894. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Κάστρο, Λιμενάρια (Θάσος).

Ν. Ρουδομέτωφ, «Το αρχείο της οικογένειας παπά Ιωάννη από το Κάστρο της Θάσου», *Θασιακά* 12 (2001-2003), σ. 580-594 αρ. 1-19, σ. 596-598 αρ. 21-23.

816

1821-1907. Δικαστικές αποφάσεις της Επιτροπής Κριτηρίου έτους 1823, του Αντιβασιλικού Συμβουλίου των ετών 1831-1833, των Τακτικών Δικαστηρίων, των Στρατοδικείων, των Δημογεροντιακών Δικαστηρίων και Επισκόπων των ετών 1880-1892 (κατά την περίοδο Ημιαυτονομίας), του Εφετείου και των Κακουργοδικείων των ετών 1899-1911 (κατά την περίοδο Κρητικής Πολιτείας). Κρήτη.

Σ. Παπαμανουσάκης (έπιμ.), «Έπιτομή κρητικής νομολογίας», *Τάλως* 2 (1990), σ. 82-315 αρ. 49-247.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

ΤΑ ΝΟΘΑ ΤΕΚΝΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΝ ΜΟΝΟ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΡΩΜΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1900

«Ἐπειδή πράγματι μὲν ἡ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν τῇ Νεαρά 12 τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀναγεγραφομένων ποινῶν κατά τῶν συναπτόντων ἀθεμίτους γάμους ἀπειλουμένη δήμευσις τῆς περιουσίας